

NHỮNG QUY ĐỊNH CỦA ISLAM GIÁO VỀ TÌNH DỤC, HÔN NHÂN VÀ ĐỜI SỐNG GIA ĐÌNH

Đặng Thị Diệu Thúy*

*Bộ môn Ngôn ngữ và Văn hoá Á rập, Trường Đại học Ngoại ngữ, ĐHQGHN,
Phạm Văn Đồng, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam*

Nhận bài ngày 13 tháng 01 năm 2018

Chỉnh sửa ngày 31 tháng 05 năm 2018; Chấp nhận đăng ngày 31 tháng 05 năm 2018

Tóm tắt: Đối với Muslim¹, tình dục là nhu cầu bản năng hết sức tự nhiên và thiết yếu của loài người, nhưng quan hệ tình dục chỉ trong sáng, lành mạnh khi được thực hiện trong phạm vi hôn nhân. Muslim cũng quan niệm rằng kết hôn vừa là trách nhiệm vừa là một hành vi thiêng liêng còn gia đình là nơi gắn kết hai trái tim để yêu thương và chia ngọt sẻ bùi. Trong gia đình, chồng phải đối xử tử tế với vợ, bảo vệ vợ, vợ phải nghe lời chồng, nỗ lực để làm hài lòng chồng, cha mẹ phải quan tâm chăm sóc con cái, con cái phải tôn trọng, đối xử tử tế với cha mẹ... Để điều chỉnh mối quan hệ giữa các thành viên trong gia đình, bảo vệ quyền lợi của mỗi bên và giữ gìn hạnh phúc, Islam giáo đã đưa ra những quy định rất cụ thể, chi tiết về tình dục, hôn nhân và đời sống gia đình.

Từ khóa: Islam giáo, quy định, hôn nhân, đời sống gia đình

1. Khái quát về Islam giáo

Islam giáo hay còn gọi là Hồi giáo² theo cách gọi của người Trung Quốc là tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới, sau Kitô giáo, và là tôn giáo đang phát triển nhanh nhất dù xét về mặt lịch sử, đây là tôn giáo mang tính quốc tế ra đời muộn nhất. Theo kết quả khảo sát của Trung tâm Nghiên cứu Mỹ Pew Research

Center, số lượng tín đồ Islam giáo năm 2010 là 1.6 tỷ tín đồ, thuộc mọi thành phần dân số, lứa tuổi và chiếm tới 23% dân số toàn cầu ước tính gần 6,9 tỷ người. Kết quả khảo sát của Pew Research Center cũng dự đoán rằng số lượng tín đồ Islam giáo sẽ tăng nhanh trong giai đoạn 2010-2050 (tăng khoảng 73%) lên đến khoảng 2.8 tỷ tín đồ vào năm 2050, chiếm 30% dân số toàn cầu (Pew Research Center, 2015). Nói đến Islam giáo, nhiều người sẽ nghĩ đến khu vực Trung Đông, Bắc Phi, tuy nhiên trên thực tế, cũng theo Pew Research Center, năm 2015, 2/3 số tín đồ Islam giáo (62%) lại sống tại khu vực Châu Á- Thái Bình Dương, tại các quốc gia đông dân số như Indonesia, Ấn Độ, Pakistan, Bangladesh, Iran và Thổ Nhĩ Kỳ (Pew Research Center, 2017).

Islam giáo là tôn giáo độc thần, ra đời ở bán đảo Ả rập vào đầu thế kỷ VII sau Công nguyên. Sự ra đời của tôn giáo này gắn liền với một loạt nguyên nhân kinh tế, chính trị,

*ĐT.: 84-983926595

Email: dieuthuyar@gmail.com

¹ Muslim: Tín đồ Islam giáo

² Hồi giáo: Đạo Islam khi truyền bá vào Việt Nam được gọi là đạo Hồi hay Hồi giáo theo cách gọi của người Trung Quốc. Theo sử sách Trung Quốc xưa, tôn giáo này được truyền vào Trung Quốc thông qua bộ lạc dân tộc thiểu số Hồi Hột, sinh sống chủ yếu tại khu tự trị Ninh Hà của Trung Quốc. Người Trung Quốc gọi Islam giáo là đạo Hồi hoặc Hồi Hột giáo theo tên của dân tộc thiểu số này vì đây là tôn giáo của họ. Hiện nay, hầu hết các quốc gia trên thế giới, đều dùng thuật ngữ Islam để gọi tên tôn giáo này.

xã hội, tư tưởng, những biến chuyển xã hội từ chế độ công xã nguyên thủy sang chế độ xã hội có giai cấp, trên cơ sở thống nhất các tín ngưỡng, tôn giáo trên bán đảo này (Nguyễn Thanh Xuân, 2013). Sự ra đời của Islam giáo gắn liền với tên tuổi và sự nghiệp của thiên sứ Mohammad – người nhận được mặc khải của Thượng đế thông qua Thiên thần Gabriel. Sau khi được khải thị chân lý của *Kinh Qu'ran*, thiên sứ Mohammed đã bí mật rồi công khai truyền bá những tư tưởng tôn giáo mới này. Dù ban đầu gặp rất nhiều khó khăn nhưng dần dần với sự nỗ lực của mình, ông đã trở thành thủ lĩnh thần quyền và chính trị thực sự của cộng đồng Islam giáo. Ông đã biến cộng đồng này thành một cộng đồng chính trị với hệ thống chính quyền, luật pháp và những thể chế riêng dựa trên nguyên tắc thống nhất “các tín đồ Islam giáo là anh em”. Cùng năm tháng, Islam giáo đã liên tục phát triển một cách nhanh chóng và đáng kinh ngạc, mở rộng phạm vi ảnh hưởng và hiện nay đã trở thành tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới.

Trong tiếng Ả rập, Islam (إسلام), có nghĩa là «sự phục tùng», “sự vâng lời” nghĩa là các tín đồ phải phục tùng, vâng lời Thượng đế duy nhất là Allah và không ai khác ngoài Allah. Các tín đồ Islam giáo hay còn gọi là Muslim (مسلم) – “người tuân phục”, “người vâng lời” Allah luôn bày tỏ đức tin (إيمان) tuyệt đối vào Allah. Đức tin của Islam giáo gồm sáu điều chính yếu là tin vào Allah, tin vào các Thiên thần của Allah, tin vào các Kinh sách của Allah, tin vào các vị Thiên sứ của Allah, tin vào ngày Phán xét cuối cùng và tin vào số mệnh tốt xấu đã được Allah định sẵn. Mỗi Muslim phải thực hiện những nghĩa vụ tôn giáo hay còn được gọi là năm trụ cột của Islam giáo (أركان الإسلام الخمسة) bao gồm tuyên xưng đức tin, cầu nguyện, bố thí, nhịn ăn ban ngày trong tháng Ramandan và hành hương đến thánh địa Mecca (Saudi Arabia). Muslim có bốn phận tuân phục và làm theo ý muốn của Allah. Và, những gì Allah

muốn đối với loài người đã được thần khải qua thiên sứ Mohammed và được ghi chép lại toàn bộ trong *Kinh Qur'an*. Muslim tin rằng nếu họ tuân thủ những điều ghi trong *Kinh Qur'an* thì sẽ được hưởng cuộc sống vĩnh hằng trên Thiên đàng vào ngày Phục sinh, còn nếu ngược lại họ sẽ bị đày đọa nơi Địa ngục.

Có thể nói tại các quốc gia Islam giáo, mỗi mặt của cuộc sống đều do Islam giáo chỉ đạo, mọi chuẩn mực hành vi, chuẩn mực hoạt động xã hội của mỗi công dân đều được qui định rất rõ ràng. Trong cuộc sống hàng ngày, Islam giáo có những quy định rất cụ thể về những điều Muslim được phép làm (الحلال) và những điều không được phép làm (الحرام). Những quy định này được xây dựng dựa trên *Kinh Qur'an*, *Hadith*³, *Sunnah*⁴ và trong khuôn khổ của luật *Shari'ah*⁵. Chính vì vậy, Muslim không cần đặt câu hỏi “tại sao lại có quy định này?”, “Tại sao cái này được phép còn cái kia lại không được phép?”... mà họ chỉ có trách nhiệm tuân thủ và thực hiện những quy định này. Về mặt nội dung, những qui định về những điều Muslim được phép làm và những điều không được phép làm được chia thành ba lĩnh vực chính liên quan đến các khía cạnh đời sống khác nhau của mỗi Muslim: đời sống riêng tư; đời sống gia đình; đời sống thường ngày. Trong khuôn khổ bài báo này, chúng tôi chỉ đề cập đến những quy định của Islam giáo liên quan đến hôn nhân và đời sống gia đình.

³ Hadith: Các lời giáo huấn, hướng dẫn cách thức thực hành, cách hành xử của thiên sứ Mohammad. Khi thiên sứ Mohammed còn sống, rất ít Hadith được ghi chép lại mà phần lớn được truyền khẩu, về sau mới được sưu tầm, ghi chép lại

⁴ Sunnah: Những hành động, cách thức thực hành, ứng xử của thiên sứ Mohammad và việc làm của bằng hữu thiên sứ dưới sự chứng kiến và được sự chấp thuận của ông. Sunah là nguồn tài liệu quan trọng của Islam giáo chỉ sau *Kinh Qu'ran*.

⁵ Luật Shari'ah: Giáo luật Islam giáo, được soạn thảo từ thế kỷ VII đến thế kỷ X, quy định lẽ lối ứng xử của Muslim.

2. Những quy định của Islam giáo về tình dục và hôn nhân

2.1. Tình dục

Quan điểm của Islam giáo về tình dục

Mỗi người có cách nhìn nhận về tình dục khác nhau. Một số có quan niệm tự do tình dục, họ rất phóng túng trong vấn đề này. Đối với họ, tình dục là nhu cầu tự nhiên giống như đói phải ăn, khát phải uống, có thể giải quyết nhu cầu tình dục tùy thích, mọi lúc, mọi nơi và không có sự ràng buộc nào. Một số lại xem tình dục là tội lỗi, là hành vi thấp hèn, là điều đáng xấu hổ, họ cố triệt tiêu tình dục dẫn đến ẩn tu và lánh xa trần tục. Một số khác lại nhìn nhận tình dục ở mức độ trung hòa, họ không xem tình dục là tội lỗi, là điều xấu xa cần phải ngăn cản, cấm đoán mà quan niệm rằng tình dục là nhu cầu tự nhiên của con người, tuy nhiên, cần phải được thực hiện trong phạm vi cho phép và phải tuân thủ một số nguyên tắc nhất định.

Islam giáo nhìn nhận tình dục ở mức độ trung hòa khi không phủ nhận nhu cầu tình dục tự nhiên của con người, không xem tình dục là điều xấu xa, tội lỗi, không ngăn cấm con người thực hiện hành vi tình dục bởi đó là nhu cầu bản năng hết sức tự nhiên và thiết yếu của loài người. Islam giáo chỉ đặt tình dục trong phạm vi hợp lý nhằm đảm bảo trật tự xã hội và duy trì luân thường đạo lý. Phạm vi hợp lý đó chính là hôn nhân. Islam giáo cho rằng quan hệ tình dục giữa một người đàn ông và một người đàn bà chỉ trong sáng, lành mạnh khi họ là vợ chồng.

Những quy định của Islam giáo về tình dục

Islam giáo nghiêm cấm quan hệ tình dục ngoài hôn nhân, ngoại tình (زنا/Zina) vì cho rằng quan hệ tình dục vụng trộm, bừa bãi, ngoài hôn nhân sẽ dẫn đến hỗn loạn tử tức, sinh con ngoài giá thú, gia đình tan vỡ, bệnh tật lây lan và xuống cấp đạo đức xã hội. Kinh *Qur'an* có ghi “Và chớ đến gần việc ngoại tình. Chắc

chắn, nó là một tội lớn và là một con đường tội lỗi” (*Qur'an*, 17: 32).

Không chỉ quan hệ tình dục ngoài hôn nhân bị nghiêm cấm mà mọi cử chỉ, hành vi khiếm nhã, khêu gợi ham muốn tình dục cũng bị nghiêm cấm. Islam giáo không cho phép hai người khác giới (một nam, một nữ), không thuộc thành phần Mahram (محرم)⁶ ngồi riêng với nhau để tránh những hưng phấn tình dục và suy nghĩ tội lỗi, đôi khi nảy sinh khi hai người khác giới ngồi riêng tại một nơi vắng vẻ, kín đáo. Thiên sứ Mohamed nói “Khi người đàn ông ở riêng cùng với người phụ nữ thì Shaytan⁷ sẽ là người thứ ba” (Hadith do At Tirmidhi ghi lại, 2165)⁸. Đặc biệt, phụ nữ không nên ngồi riêng với họ hàng nam giới của chồng như anh em ruột hay anh em họ chồng vì quan hệ họ hàng luôn giúp hai bên thấy gần gũi, gắn bó nên có thể dẫn đến những hậu quả khôn lường.

Islam giáo cũng không cho phép ngắm nhìn người khác giới với khát khao tình dục. Để tránh gian dâm, ngoại tình, Allah đã ra lệnh cho Muslim nhìn xuống để giữ gìn trinh tiết của mình. “Hãy bảo những người đàn ông có đức tin nên hạ cái nhìn (của họ) xuống và che phủ phần kín đáo (của cơ thể) họ... Hãy bảo những người phụ nữ có đức tin nên hạ thấp cái nhìn (của họ) xuống và che phủ phần kín

⁶ Thành phần Mahram: Những người mà người đàn ông hay phụ nữ không được phép kết hôn do liên hệ thân tộc với mình hay với người phối ngẫu của mình như cha, mẹ đẻ, ông nội, ông ngoại, con trai, con gái, anh, em trai, chị em gái, chú, bác, cậu ruột hoặc cháu ruột, mẹ vợ...

⁷ Shaytan: Quỷ dữ

⁸ Một trong 6 tuyển tập Hadith được cộng đồng Muslim đánh giá cao vì tính xác thực của chúng. Sáu tập đó là Sahih Al Bukhari (do Al Bukhari ghi lại), Sahih Muslim (do Muslim ghi lại), Sunan Abu Dawub (do Abu Dawub ghi lại), Sunan Ibn Majah (do Ibn Majah ghi lại), Jami' At Tirmidhi (do At Tirmidhi ghi lại) và Sunan An Nasa'i (do An Nasa'i ghi lại).

đáo (của cơ thể) họ và chớ phô bày nhan sắc ra ngoài ngoại trừ bộ phận nào lộ ra ngoài tự nhiên (như hai bàn tay, cặp mắt...); và họ nên kéo khăn choàng phủ lên ngực...” (*Qur'an*, 24: 30-31). Hạ thấp cái nhìn xuống không có nghĩa là nhắm mắt lại hay cúi gục đầu xuống mà chỉ đơn thuần là không nhìn người qua đường với khát khao tình dục hay nhìn ngắm những phần cơ thể *awrah* (عورة)⁹ của người khác để tránh những những rung động không đáng có. Không chỉ cấm nhìn *awrah* mà chạm tay hay các bộ phận khác của cơ thể mình vào *awrah* của người khác cũng là một hành vi bị nghiêm cấm trừ những trường hợp cần thiết như chữa bệnh, cấp cứu...

Theo Islam giáo, tình dục đồng giới cũng là một hành vi sai trái vì nó làm đảo lộn quy định của tự nhiên, đi ngược lại bản chất con người, xâm hại quyền lợi của nữ giới và là nguyên nhân dẫn đến suy thoái nam tính. Riêng đối với thủ dâm - một cách để giảm nhẹ căng thẳng tình dục, phần lớn học giả Islam giáo coi đây là một hành vi bị nghiêm cấm, một số khác lại cho phép thủ dâm nếu người thủ dâm thực hiện hành vi này để tránh phạm tội gian dâm hay ngoại tình hoặc khi không có điều kiện để kết hôn. Thiên sứ Mohammed đã khuyên giới trẻ như sau: “Hỡi những người trẻ tuổi, ai trong số các người có thể kết hôn thì hãy kết hôn, điều này giúp hạ thấp cái nhìn và giữ gìn sự trong trắng. Còn ai không thể kết hôn hãy nhịn chay, đây là lối thoát cho các người” (Hadith do Al Bukhari và Muslim ghi lại)¹⁰.

2.2. Hôn nhân

Quan điểm của Islam giáo về hôn nhân

⁹ Awrah: Phần nhạy cảm của cơ thể cần phải che đậy. Đối với nam giới, *awrah* là phần cơ thể từ rốn đến đầu gối, đối với nữ giới *awrah* là toàn bộ cơ thể trừ khuôn mặt, hai bàn tay

¹⁰ Hai trong 6 tập Hadith được cộng đồng Muslim đánh giá cao vì tính xác thực của chúng.

Islam giáo coi kết hôn là việc làm cần thiết để xây dựng, gắn kết gia đình, trao đổi yêu thương, thanh lọc bản thân khỏi những điều ô uế, cân bằng nhu cầu sinh lý tự nhiên của con người một cách hợp lý và đạo đức. Bên cạnh đó kết hôn là cách tốt nhất để sinh con, duy trì nòi giống, để giữ gìn, bảo vệ dòng tộc, huyết thống và tránh được nhiều bệnh tật nguy hiểm. Kết hôn mang lại sự bình yên, an lành và thanh thản trong tâm hồn, giúp mỗi cá nhân trở thành người chồng, người vợ, người cha, người mẹ thanh khiết và cao quý. Kết hôn đối với mỗi Muslim vừa là trách nhiệm vừa là một hành vi thiêng liêng. Nếu một Muslim có khả năng kết hôn, anh ta không được phép trốn tránh đời sống trần thế, sống một mình, không lấy vợ dù lấy lý do dâng mình phụng sự Allah. Muslim cũng không được thoái thác hôn nhân do sợ nghèo đói hoặc sợ không thể làm tròn trách nhiệm của mình mà ngược lại luôn phải cố gắng, nỗ lực để có thể nuôi sống gia đình.

Những quy định của Islam giáo về hôn nhân

Kết hôn

Muslim luôn quan tâm đến chuyện hôn sự. Khi con cái trưởng thành, đến tuổi kết hôn, cha mẹ sẽ đôn đốc lo chuyện hôn nhân cho con. Nếu cha mẹ qua đời, anh, chị, em ruột thịt và các bậc bề trên thân thích sẽ đứng ra lo việc hôn nhân khi những thành viên nhỏ tuổi trong gia đình đến tuổi trưởng thành. Đây là một quy định bất thành văn đối với Muslim.

Về mặt tôn giáo, nam Muslim không được phép kết hôn với phụ nữ thờ bụt tượng, đa thần mà chỉ được phép kết hôn với nữ Muslim, phụ nữ theo Kitô giáo và Do thái giáo (أهل الكتاب) /dân Kinh sách) “Các người được phép cưới các trinh nữ tự do có đức tin (không phải là nữ nô lệ) và cả các trinh nữ tự do trong số người dân đã được ban cho Kinh sách...” (*Qur'an*, 5: 5). Islam giáo cho rằng dù các tín đồ Kitô giáo và Do thái giáo đã bóp méo và sửa chữa Kinh sách nhưng cả Islam giáo, Kitô giáo và

Do Thái giáo đều là các tôn giáo khởi nguồn từ Abraham¹¹ nên nam Muslim được phép kết hôn với phụ nữ theo Kitô giáo và Do thái giáo.

Nữ Muslim không được phép kết hôn với nam giới theo Kitô giáo, Do thái giáo (dân Kinh sách) và đàn ông thờ bụt tượng, đa thần mà chỉ được phép kết hôn với nam Muslim.

Như vậy, Islam giáo cho phép nam Muslim kết hôn với phụ nữ theo Kitô giáo và Do thái giáo nhưng lại không cho phép nữ Muslim làm điều tương tự vì Islam giáo cho rằng trong gia đình, đàn ông luôn là trụ cột, là người chịu trách nhiệm và điều hành mọi công việc. Người chồng không phải Muslim có thể ngăn cản vợ thực hiện những nghĩa vụ tôn giáo của mình, vì vậy cuộc sống vợ chồng có thể trở nên bất hòa hoặc người vợ vì nghe lời chồng sẽ lơ là thực hiện những nghĩa vụ tôn giáo của mình và rơi vào trọng tội khi vi phạm những quy định của Islam giáo.

Về mặt đạo đức, nữ Muslim chỉ được phép kết hôn với đàn ông ngay chính trong đạo, có phẩm chất, nhân cách tốt còn nam Muslim chỉ được phép kết hôn với phụ nữ có đức hạnh, không được phép kết hôn với phụ nữ dâm loạn và phạm tội Zina¹². Islam giáo quan niệm phụ nữ lãnh loài, gian dâm là loại phụ nữ xấu xa, thấp kém. Một người phụ nữ xấu xa như vậy không thể xứng đáng với tình yêu của người đàn ông chân chính. *Kinh Qur'an* viết “Người đàn ông đáng điểm sẽ không lấy ai khác ngoài người phụ nữ đáng điểm hoặc tôn thờ bụt tượng và người phụ nữ đáng điểm sẽ không lấy ai khác ngoài người đàn ông đáng điểm hoặc tôn thờ bụt tượng” (*Qur'an*, 24: 3). Còn thiên sứ Mohammed nói : “...hãy kết đôi với người phụ nữ ngoan đạo, người sẽ gặt hái được điều tốt đẹp và phúc lành” (Hadith do Al Bukhari và Muslim ghi lại, 4802 và 1466).

Về mặt quan hệ thân tộc, cùng huyết thống hay quan hệ thân tộc, họ hàng với người phối ngẫu, nam Muslim bị cấm kết hôn với vợ của cha đẻ (mẹ kế dù đã li dị chồng hay đã trở thành góa phụ); cấm kết hôn với mẹ đẻ, bà nội, bà ngoại, con gái, cháu gái ruột (cháu nội, cháu ngoại) chị gái, em gái (chị em ruột hoặc chị em cùng mẹ khác cha hoặc cùng cha khác mẹ); bác gái, cô, dì (chị, em của cha đẻ hay mẹ đẻ dù đó là bác, cô, dì ruột hay bác, cô, dì cùng cha khác mẹ hoặc cùng mẹ khác cha với cha, mẹ); cháu gái họ (con gái của anh, em trai, chị, em gái); cấm kết hôn với mẹ vợ; con gái riêng của vợ (do cuộc hôn nhân trước); con dâu (vợ của con trai); chị, em gái của vợ...

Bên cạnh đó, Islam giáo còn cấm Muslim kết hôn với vú nuôi (người cho trẻ bú trong hai năm đầu tiên của cuộc đời, khi sữa mẹ là nguồn nuôi dưỡng chính của trẻ với điều kiện số lần bú không ít hơn năm lần và lần nào đứa trẻ cũng được bú no đến khi tự dừng lại, không bú nữa); cấm kết hôn với con gái, chị, em, cháu gái của vú nuôi; cấm kết hôn với phụ nữ có chồng.

Về vấn đề phụ nữ có chồng cần phải làm rõ rằng phụ nữ đã có chồng chỉ được quyền kết hôn với người đàn ông khác khi hôn nhân đổ vỡ do chồng chết hoặc ly hôn và cô ta đã chấm dứt thời gian Iddah (عدة)¹³. Không được phép kết hôn trong thời gian Iddah để tránh lẫn lộn con cái giữa hai cuộc hôn nhân trước và sau. Độ dài của Iddah cũng không hoàn toàn giống nhau mà phụ thuộc vào thực trạng của người phụ nữ, cụ thể là đối với phụ nữ có thai, thời gian Iddah kéo dài đến khi sinh con; đối với góa phụ, thời gian Iddah kéo dài bốn tháng mười ngày; đối với phụ nữ ly hôn, kinh nguyệt đều, thời gian Iddah kéo dài ba kỳ kinh nguyệt; đối với phụ nữ không có kinh nguyệt (do còn nhỏ tuổi hay

¹¹ Abraham: Ông tổ chung của Do thái giáo, Kitô giáo và Islam giáo.

¹²Tội Zina: Tội gian dâm, ngoại tình

¹³ Iddah: Khoảng thời gian người phụ nữ góa bụa hoặc vừa ly hôn xong không được phép bước vào cuộc hôn nhân mới

đã mãn kinh hoặc rối loạn kinh nguyệt), thời gian Iddah kéo dài ba tháng. Riêng đối với phụ nữ đã kết hôn nhưng hai vợ chồng chưa quan hệ tình dục thì có thể tái hôn ngay mà không cần chờ qua thời gian Iddah.

Muslim không được phép hỏi cưới góa phụ hay phụ nữ ly dị chồng khi chưa qua thời gian Iddah. Nếu muốn, anh ta chỉ có thể nói bóng gió nói về nguyện vọng kết hôn của mình nhưng không được phép tuyên bố công khai. “Và các người không có tội nếu các người gián tiếp ngỏ lời đính hôn với các phụ nữ hoặc giữ kín trong lòng các người” (*Qur'an*, 2: 235). Cũng như vậy, Muslim bị cấm hỏi cưới một cô gái đã hứa hôn với một Muslim khác tuy nhiên nếu người hỏi cưới trước đã hủy hôn hoặc cho phép thì người đến sau vẫn có quyền hỏi cưới cô gái này.

Mặc dù phụ nữ Muslim luôn phải tuân thủ những quy định chặt chẽ về trang phục nhưng hôn nhân là việc hệ trọng vì vậy để tránh trường hợp kết hôn mà không có một chút khái niệm nào về người vợ tương lai của mình, Muslim được phép nhìn thấy cô gái mà mình đã lựa chọn trước khi kết hôn. Một số học giả Islam giáo cho rằng việc nhìn ngắm chỉ hạn chế ở khuôn mặt và hai bàn tay, một số khác lại cho rằng chàng trai có thể nhìn thấy cô gái trong trang phục mà cô ta thường xuất hiện trước mặt cha đẻ, anh em ruột hay những người họ hàng thuộc thành phần Mahram của mình.

Mặc dù việc hỏi cưới là việc của người đàn ông nhưng quyết định kết hôn với anh ta hay không lại là quyền của cô gái và không một ai kể cả cha đẻ hay người giám hộ có quyền ép buộc cô gái phải kết hôn nếu cô ta không đồng ý. Ngược lại, người cha cũng không được phép trì hoãn cuộc hôn nhân của con gái mình khi có người đàn ông có đạo đức và xứng đáng hỏi cưới cô gái. Thiên sứ Mohammed nói “Một khi người có hạnh kiểm và đức hạnh tốt đến hỏi cưới thì nên chấp nhận, nếu không

thì sẽ gây sự xáo trộn và bất lành cho xã hội” (Hadith do At Tirmidhi ghi lại).

Trong thời kỳ đầu của Islam giáo, thiên sứ Mohammed từng cho phép kết hôn tạm thời (*mut'a/مُتْعَة*). Đây có thể coi là một thỏa thuận giữa hai bên nam nữ về việc sống chung trong thời gian nhất định với số tiền được thỏa thuận trước giữa đôi bên nhằm giúp người đàn ông không phạm tội gian dâm trong những chuyến đi dài ngày hoặc khi chinh chiến xa nhà. Tuy nhiên về sau, khi giáo luật đã hoàn chỉnh, kết hôn tạm thời bị nghiêm cấm.

Islam giáo cho phép Muslim lấy tối đa bốn vợ với điều kiện phải đối xử công bằng với vợ về mọi mặt (đồ ăn, thức uống, áo quần, nhà ở, chi tiêu cũng như phân chia thời gian dành cho mỗi người...). Những người không thể làm tròn các nghĩa vụ trên không được lấy hơn một vợ. *Kinh Qur'an* viết: “...nhưng nếu các người sợ không thể (ăn ở) công bằng với họ (vợ) thì hãy cưới một bà thôi...” (*Qur'an*, 4: 3). Việc cho phép lấy đến bốn vợ này có vẻ rất kỳ quặc theo quan niệm của phương Tây hay một số nước khác tuy nhiên Islam giáo cho rằng điều này nhằm đáp ứng nhu cầu và đảm bảo lợi ích của tất cả mọi người như chồng muốn có con mà vợ bị vô sinh hay bệnh tật; nhu cầu tình dục của chồng lớn nhưng vợ lại ốm đau không thể đáp ứng; vợ mắc những chứng bệnh không thể chữa trị nên không thể thực hiện bổn phận của mình; sau chiến tranh, nhiều đàn ông ngã xuống trên chiến trường và vợ họ trở thành góa phụ cần có người chăm sóc.... Một số người có quan niệm sai lầm khi cho rằng hiện tượng đa thê ra đời cùng Islam giáo, tuy nhiên trên thực tế, đa thê đã tồn tại trước Islam giáo từ rất lâu. Vào thời kỳ đó, cư dân Ả rập có thể lấy đến hàng chục thậm chí hàng trăm bà vợ. Sau khi ra đời, Islam giáo chỉ cho phép đàn ông lấy đến bốn vợ với điều kiện phải đảm bảo sự công bằng và một cuộc sống đầy đủ cho tất cả các bà vợ và con cái của mỗi gia đình.

Ở đây cần phải hiểu đúng rằng Islam giáo cho phép nhưng không khuyến khích nam giới lấy đến bốn vợ và đa thê vẫn là một vấn đề gây tranh cãi, thậm chí tại các quốc gia Islam giáo. Không phải quốc gia Islam giáo nào cũng cho phép công dân của mình lấy đến bốn vợ. Các quốc gia Islam giáo thuộc Liên Xô cũ như Uzbekistan, Kazakhstan, Tajikistan... (trừ Turkmenistan) đều cấm đa thê. Một số quốc gia Islam giáo khác như Thổ Nhĩ Kỳ, Algeria, Tunisia cũng có luật cấm tương tự. Điều 28, luật dân sự Tunisia quy định chế độ một vợ, một chồng, ai vi phạm quy định này sẽ bị phạt tù một năm và phải trả tiền phạt 240.000 dinar Tunisia. Thổ Nhĩ Kỳ, từ đầu thế kỷ XX, cũng quy định chế độ một vợ, một chồng. Hiện nay, trên thế giới chỉ có khoảng 50 quốc gia châu Á và châu Phi cho phép thực hiện chế độ đa thê như Saudi Arabia, Afghanistan, Các tiểu vương quốc Ả rập thống nhất, Kuwait, Yemen, Qatar, Bahrain, Libya... (World Heritage Encyclopedia).

Tuy nhiên, dù cho phép lấy đến bốn vợ nhưng một số quốc gia trong số này lại đưa ra những quy định ngặt nghèo nhằm hạn chế việc kết hôn nhiều lần như Jordan, Qatar hay Ai Cập. Nam giới Jordan muốn kết hôn lần hai phải nộp giấy tờ chứng minh năng lực tài chính đủ để nuôi dưỡng gia đình và phải thông báo với vợ. Còn nam giới các nước Qatar, Ai Cập chỉ được phép kết hôn với vợ mới sau khi có được sự đồng ý của vợ trước. Vì những quy định ngặt nghèo như vậy nên tỉ lệ đàn ông đa thê tại các quốc gia Islam giáo không cao. Theo thống kê của bộ Kinh tế quốc dân Oman năm 2013, khoảng 6% nam giới đã kết hôn tại quốc gia này có hơn một vợ và chỉ 0,4% trong số họ có hơn hai vợ (Al Shabiba, 2018).

Tại sao nam giới Các tiểu vương quốc Ả rập thống nhất - một quốc gia thuộc loại giàu có trên thế giới với thu nhập bình quân đầu người năm 2016 khoảng 67.200 USD/năm (Thời báo tài chính Việt Nam, 2016), lại không lấy nhiều

vợ dù được phép? Câu trả lời rất đơn giản: đảm bảo đối xử công bằng với các bà vợ về mọi mặt không phải dễ dàng. Mua ô tô cho bà cả sẽ phải mua ô tô cho bà hai, bà ba, bà tư. Dẫn bà cả đi nghỉ hè tại quần đảo Bahamas sẽ phải dẫn bà hai đi Maldives, bà ba đi Hawaii... Không phải người đàn ông nào cũng có đủ tiền bạc, thời gian, sức lực cho điều này. Thêm vào đó chi phí cưới xin cộng với sinh hoạt phí đắt đỏ cũng góp phần hạn chế hiện tượng đa thê tại các quốc gia Islam giáo.

Tỉ lệ đa thê không chỉ không cao mà còn giảm trong những năm gần đây. Theo báo cáo của Cơ quan thống kê nhà nước Qatar, hiện tượng đa thê tại Qatar đã giảm từ 6,6% (năm 2009) xuống 4% (năm 2010) (Eve Arabia, 2010). Mặc dù Qatar là quốc gia có thu nhập bình quân đầu người năm 2016 cao nhất thế giới lên đến 146.000 USD /năm (Thời báo tài chính Việt Nam, 2016), tuy nhiên nam giới Qatar thường không thành công trong việc thuyết phục người vợ đầu tiên cho phép mình kết hôn với vợ mới. Rất nhiều phụ nữ Qatar chấp nhận ly hôn hơn là cho phép chồng lấy thêm vợ và điều này khiến số vụ ly hôn tại Qatar tăng lên trong những năm gần đây. Tương tự như vậy, tỷ lệ đa thê tại Marocco theo số liệu thống kê của Bộ Tư pháp nước này đã giảm từ 0,35% trên tổng số các cuộc hôn nhân (năm 2011) xuống 0,26% (năm 2012) (New Arabi, 2015).

Có thể thấy đa thê cũng có những mặt tích cực như giúp phụ nữ góa bụa hay ly dị chồng tìm được hạnh phúc mới, tạo điều kiện cho phụ nữ quá tuổi kết hôn lập gia đình để có điều kiện sống tốt hơn, hạn chế số lượng trẻ em sinh ngoài giá thú, giảm tình trạng gian dâm, ngoại tình.... Tuy nhiên bên cạnh những mặt tích cực cũng có không ít những mặt tiêu cực như bất bình đẳng nam nữ, bất ổn trong gia đình, xã hội, nam giới nghèo có thể không thể lấy được vợ... Hiện nay, trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế, văn hóa quốc tế ngày

càng sâu rộng, cư dân các quốc gia Islam giáo đang dần thay đổi cách suy nghĩ, hành xử của mình, vì vậy đa thể không những không còn là hiện tượng phổ biến tại các quốc gia này nữa mà ngày càng giảm khiến thực trạng kết hôn tại các quốc gia Islam giáo ngày càng tiến đến gần hơn những chuẩn mực thế giới.

Ly hôn

Islam giáo coi gia đình hạnh phúc, hòa thuận là một trong những nhân tố chủ yếu của sự yên định xã hội. Tuy nhiên, khi tình cảm vợ chồng đã rạn nứt, hai bên được phép ly hôn nhưng đây là giải pháp cuối cùng, bởi lẽ ly hôn theo một số học giả Islam giáo là một trong những sự việc đáng ghét nhất dưới cái nhìn của Allah. Thiên sứ Mohammed nói «Trong các điều Halal, ly hôn là một điều Allah ghét nhất» (Hadith do Abu Dawud ghi lại, tuy nhiên đây là một trong những Hadith có độ chính xác không được cao)¹⁴. Chính vì vậy, khi phát sinh bất đồng, đầu tiên hai vợ chồng phải cùng nhau nỗ lực tìm cách giải quyết, nếu không thể tìm được tiếng nói chung, họ sẽ cần đến sự trợ giúp của hai người hòa giải, một người bên chồng, một người bên vợ, hai người này sẽ khuyên can, hòa giải. Hai vợ chồng chỉ có thể ly hôn sau khi nỗ lực cuối cùng này cũng thất bại.

Luật Shari'ah đưa ra một số quy định nhằm giảm thiểu tối đa các vụ ly hôn như không được phép ly hôn khi chưa sử dụng tất cả các biện pháp hòa giải, không được phép ly hôn khi người phụ nữ đang trong thời kỳ hành kinh... Cần phải biết rằng, đối với Muslim, phần lớn quyết định ly hôn là do người chồng đưa ra chứ hiếm khi người vợ đưa ra quyết định này. Thời điểm thích hợp để người chồng ly hôn vợ là khi người phụ nữ đã sạch sẽ trở lại sau khi kết thúc một chu kỳ kinh nguyệt hoặc sinh con và người chồng chưa quan hệ tình

dục lại với vợ hoặc khi vợ có thai và người chồng đã biết về điều này. Islam giáo đưa ra quy định như vậy vì cho rằng có thể người chồng muốn ly hôn do bị ức chế tình dục khi không thể quan hệ với vợ do vợ đang trong thời kỳ hành kinh hay chưa sạch sẽ trở lại sau khi sinh. Do đó, phải chờ đến khi người vợ đã sạch sẽ, có thể quan hệ tình dục lại xem có thật sự người chồng muốn ly hôn không. Còn khi vợ có thai, chồng biết về điều đó mà vẫn muốn ly hôn thì điều đó chứng tỏ mâu thuẫn giữa hai vợ chồng rất lớn, không thể hòa giải.

Sau ly hôn, Islam giáo khuyến khích người vợ tiếp tục sống tại nhà của hai vợ chồng trong suốt thời gian Iddah. Người chồng vẫn có trách nhiệm nuôi dưỡng, bảo vệ vợ trong thời gian này, không được phép đuổi vợ ra khỏi nhà nếu không có lý do chính đáng. Về phần mình, người vợ có thể rời nhà nếu muốn. Mục đích chính của giai đoạn chờ đợi này là xem vợ có thai hay không và tạo điều kiện cho hai vợ chồng nghĩ lại, hàn gắn tình cảm. Trong thời gian Iddah, chồng có thể quay lại với vợ mà không cần lập hôn ước mới. Sau thời gian Iddah, nếu muốn quay lại với nhau, hai vợ chồng phải lập hôn ước mới còn nếu vẫn quyết định chia tay, họ cần phải chia tay trong tôn trọng, không cáo buộc, xúc phạm, vi phạm các quyền lợi của nhau. *Kinh Qur'an* viết "... khi chấm dứt thời hạn ấn định (Iddah) của họ, hoặc giữ các bà (vợ) lại một cách tử tế hoặc ly hôn các bà một cách tử tế" (*Qur'an*, 65: 2).

Nếu sau khi ly hôn lần thứ nhất, hai vợ chồng đoàn tụ, sống chung với nhau một thời gian rồi lại tiếp tục xung đột, họ có thể ly dị lần thứ hai với thủ tục tương tự sau khi mọi nỗ lực hoà giải đều không thành công. Ở lần ly hôn này, người chồng vẫn có thể quay lại với vợ trong thời gian Iddah mà không cần lập hôn ước mới hoặc lập hôn ước mới nếu đã kết thúc thời gian Iddah. Tuy nhiên, trong quá trình sống chung sau đó, nếu người chồng lại ly dị vợ lần thứ ba thì hai vợ chồng không

¹⁴ Một trong 6 tập Hadith được cộng đồng Muslim đánh giá cao vì tính xác thực của chúng.

thể đoàn tụ lại dù trong thời gian Iddah hay sau Iddah dù lập hôn ước mới hay không. Hai vợ chồng chỉ có thể quay lại với nhau sau khi người vợ kết hôn với người khác và ly hôn chồng mới. Tuy nhiên Islam giáo không cho phép kết hôn giả rồi ly hôn chồng mới để quay lại với chồng trước.

Những người phụ nữ không muốn tiếp tục chung sống với chồng cũng có quyền được giải thoát khỏi cuộc hôn nhân bằng cách đề nghị ly hôn với lý do chính đáng và trả lại cho chồng tiền sính lễ hoặc các tặng vật mà chồng đã tặng cho mình. Người chồng không được phép đòi nhiều hơn những thứ đã tặng cho vợ hoặc ép vợ phải đề nghị ly hôn để lấy lại toàn bộ hoặc một phần tiền sính lễ hay tặng vật đã tặng cho vợ. Khi thời gian Iddah đã chấm dứt, không một ai, kể cả chồng cũ hay người giám hộ có quyền cấm người phụ nữ vừa ly hôn kết hôn với người mới.

Theo bản đồ ly hôn do tờ The Telegraph (Điện tín) của Vương quốc Anh công bố ngày 18/10/2017, các quốc gia Ả rập có tỷ lệ các cặp vợ chồng ly hôn tương đối thấp so với các nước Châu Âu hay Mỹ, ví dụ Ai Cập có 1.9 vụ/1.000 dân (thống kê năm 2010), Algeria có 1.5 vụ/1.000 dân (thống kê năm 2013), Syria có 1 vụ/1000 dân (thống kê năm 2006); Qatar có 0.8 vụ/1000 dân (thống kê năm 2006); Libya chỉ có 0.3 vụ/1000 dân (thống kê năm 2012). Tại một số quốc gia Islam giáo thuộc Liên Xô cũ, tỷ lệ các cặp vợ chồng ly hôn còn thấp hơn nữa, ví dụ Uzbekistan có 0.6 vụ/1.000 dân (thống kê năm 2012), Tajikistan có 0.9 vụ/1.000 dân (thống kê năm 2012). Trong khi đó tỉ lệ ly hôn của Maldives - quốc gia đứng đầu danh sách 20 quốc gia có tỉ lệ ly hôn cao nhất trên thế giới là 10.97 vụ/1000 dân (thống kê năm 2002); còn Liên bang Nga có 4.5 vụ/1.000 dân (thống kê năm 2012), Mỹ có 3.6 vụ/1.000 dân (thống kê năm 2011). Jordan là quốc gia Islam giáo duy nhất lọt vào danh sách 20 quốc gia có tỉ lệ ly hôn cao nhất trên thế giới, tuy nhiên, tỉ lệ ly hôn

của Jordan vẫn chỉ là 2.6 vụ/1000 dân (thống kê năm 2012), đứng thứ 14 trong danh sách, vẫn thấp hơn rất nhiều so với những quốc gia đứng đầu danh sách (The Telegraph, 2017).

Như vậy, có thể thấy, các rào cản văn hóa, xã hội kết hợp với truyền thống và phong tục tập quán Islam giáo cùng với những quy định chặt chẽ nhằm bảo vệ hạnh phúc gia đình đã góp phần làm giảm tỉ lệ ly hôn tại các quốc gia Islam giáo.

3. Đời sống gia đình theo Islam giáo

3.1. Chuẩn mực đạo đức của người phụ nữ trong gia đình

Islam giáo quy định phụ nữ phải khiêm tốn, đàng hoàng, đứng đắn, trung thực, giản dị, không phù phiếm. Không dễ dãi trong lời nói, lẳng lơ trong nét mặt, dáng điệu, không cố tình thu hút sự chú ý của người khác giới bằng cách xức nước hoa, nện gót chân hay tạo những tiếng động không cần thiết. Phải thận trọng khi giao tiếp, đặc biệt tại những khu vực có tiếp xúc với nam giới như trên phương tiện giao thông công cộng, tại các cơ sở giáo dục đào tạo, khu mua bán, vui chơi giải trí.... Phụ nữ Muslim được phép tiếp khách của chồng khi có mặt chồng với điều kiện trang phục, lời nói, cách hành xử phù hợp với qui định của Islam giáo.

Islam giáo có những quy định rất khắt khe đối với trang phục nữ giới. Theo đó, trang phục phải rộng, dày, che phủ toàn bộ cơ thể trừ những bộ phận được phép để hở như khuôn mặt, hai bàn tay. Không được mặc trang phục bó sát làm nổi bật đường cong cơ thể, trang phục không được may bằng chất liệu mỏng có thể nhìn thấy phần cơ thể phía sau lớp vải, không được bắt chước trang phục nam giới, phụ nữ theo Kitô giáo, Do thái giáo hay phụ nữ ngoại đạo khác. *Kinh Qur'an* viết: “và chớ phô bày nhan sắc ngoại trừ đối với chồng,

hoặc đối với cha ruột hoặc cha chồng, hoặc con trai ruột, hoặc con trai của chồng, hoặc con trai của anh em ruột, hoặc con trai của chị em ruột, hoặc những người đàn bà (giúp việc), hoặc những người nô lệ thuộc quyền sở hữu của họ, hoặc những người đàn ông phục dịch nhưng đã hết tình dục, hoặc những đứa bé không quen với các phần kín đáo của đàn bà; và (bảo họ) chớ nện (gót) chân mạnh (xuống đất) để cho người ta biết mình đang giấu nữ trang (trong người)” (*Qur'an*, 24: 31).

Nhan sắc (زينة) ở đây được hiểu là những gì làm đẹp người phụ nữ như gương mặt, mái tóc, những bộ phận quyền rũ của cơ thể, trang phục, đồ trang sức, phấn son... Với những người không thuộc thành phần Mahram, phụ nữ phải che toàn bộ cơ thể, chỉ được để lộ gương mặt và hai bàn tay; Với những người thuộc thành phần Mahram, phụ nữ được phép để lộ tóc, tai, cổ, phần trên ngực, cánh tay và cẳng chân còn những bộ phận khác như lưng, bụng, hông, đùi và các bộ phận riêng tư khác không được phô bày với bất cứ ai, dù là nam giới hay nữ giới, trừ chồng mình. Việc cho phép để lộ khuôn mặt và hai bàn tay nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho phụ nữ khi làm việc nhà ở ngoài sân hay khi đi làm để góp phần lo kinh tế cho gia đình. Đối với phụ nữ đã quá độ tuổi sinh đẻ, không còn khả năng kết hôn hoặc quan hệ tình dục, Islam giáo cho phép họ cởi bỏ lớp áo choàng ngoài để thuận tiện trong sinh hoạt cá nhân. *Kinh Qur'an* viết “Và những người đàn bà quá tuổi sinh con và đã bỏ ý định lập gia đình sẽ không có tội nếu họ cởi lớp áo ngoài của họ ra miễn là không là lời phô bày nhan sắc” (*Qur'an*, 24: 60).

Thậm chí để bảo vệ đức hạnh của người phụ nữ, Islam giáo không cho phép phụ nữ sử dụng nhà tắm công cộng dù đó là nhà tắm kín, dành riêng cho nữ giới và nằm riêng biệt giữa bốn bức tường. Thời kỳ đầu, thiên sứ Mohammed cấm cả nam và nữ Muslim sử dụng nhà tắm công cộng tuy nhiên về sau, ông

cho phép nam giới sử dụng nhà tắm công cộng với điều kiện phải mặc quần áo lót che phần thân thể awrat. Phụ nữ chỉ được sử dụng nhà tắm công cộng cho mục đích chữa bệnh như sản phụ sau sinh hoặc phụ nữ vừa ốm dậy...

3.2. Quyền lợi và nghĩa vụ của vợ, chồng

Islam giáo quan niệm rằng hôn nhân là hợp đồng gắn kết một người đàn ông và một người đàn bà. Dù là những cá nhân riêng lẻ nhưng khi đã kết hôn, thành vợ chồng, họ phải cùng nhau chia ngọt sẻ bùi, đồng cam cộng khổ, che chở, bảo vệ lẫn nhau. Nói về quan hệ giữa hai vợ chồng, *Kinh Qur'an* viết “Họ (những người vợ) là y phục của các người (những người chồng) và các người là y phục của họ” (*Qur'an*, 2: 187). Đây là sự gắn bó khăng khít giữa hai trái tim để yêu thương và chia ngọt sẻ bùi, vợ là y phục để che đậy những khiếm khuyết của chồng. Ngược lại, chồng là y phục để che đậy những khiếm khuyết của vợ, cả hai bù đắp cho nhau để trở nên hoàn thiện và tốt đẹp hơn.

Cả hai người vợ hoặc chồng đều có quyền riêng và trách nhiệm đối với người còn lại. Quyền và trách nhiệm của cả hai vợ chồng được xây dựng một cách bình đẳng, tuy nhiên trách nhiệm của đàn ông luôn cao hơn «...các bà vợ có quyền (đòi hỏi người đàn ông chu cấp) tương đương với quyền (mà người chồng đã dùng để) đối xử với họ (như trung thành và kính trọng chồng) tuy nhiên người đàn ông (có trách nhiệm) trội hơn người đàn bà một bậc” (*Qur'an*, 2: 228). Islam giáo quan niệm rằng đàn ông là trụ cột của gia đình, có nghĩa vụ và trách nhiệm chu cấp cho vợ nơi cư trú, đồ ăn, thức uống, trang phục và những nhu cầu sinh hoạt bình thường của cuộc sống. Sự chu cấp này phải được diễn ra với tình yêu thương và trách nhiệm chứ không phải một cách si nhục và gây tổn thương. Người chồng chỉ được quyền không chu cấp những nhu cầu trên nếu vợ không nghe lời hoặc có hành vi

chống lại chồng. Chồng không có quyền đối với bất cứ tài sản riêng nào của vợ. Chồng phải đối xử tử tế với vợ, bảo vệ vợ, dịu dàng, kiên nhẫn, chịu đựng, chấp nhận những điều mà anh ta không hài lòng ở vợ mình. Nếu vợ bướng bỉnh, không nghe lời, chồng phải cố gắng thuyết phục, khuyên nhủ vợ, nếu thuyết phục không thành công, có thể tránh gần gũi vợ chồng nhằm thức tỉnh vợ, nếu cách này vẫn không có kết quả, có thể đánh vợ một cách nhẹ nhàng bằng tay chứ không được chửi rủa, xúc phạm, hay đánh vợ một cách tàn ác (đặc biệt không được đánh vào mặt) để bắt vợ phải phục tùng hay đuổi vợ ra khỏi nhà. Thiên sứ Mohammed nói : “Người tốt nhất trong số các người là đối xử tốt nhất với vợ của y... ” (Hadith do At Tirmidhi ghi lại, 3895).

Về phần mình, người vợ phải cố gắng, nỗ lực để làm hài lòng chồng, nghe lời chồng, không cho phép người lạ vào nhà hay đi ra ngoài một mình nếu không có sự đồng ý của chồng, không được từ chối quan hệ giường chiếu với chồng khi chồng có nhu cầu, phải phục vụ chồng như nấu ăn và đảm đương việc nội trợ trong nhà. Nếu bị chồng xúc phạm, vợ cần cố gắng hòa giải, không được đánh chồng, nếu chồng sai trái thì phải nài nỉ đến lúc chồng giảng hòa.

3.3. Quan hệ vợ chồng và kế hoạch hóa gia đình

Kinh *Qur'an* viết “Vợ của các người là miếng đất trồng cho các người. Do đó, hãy đến gần mảnh đất trồng của các người tùy lúc và theo cách mà các người muốn, nhưng hãy chuẩn bị tư tưởng trước cho bản thân của các người (khi đến với họ)” (*Qur'an*, 2: 223). Muslim có thể sử dụng các tư thế quan hệ tình dục khác nhau trừ quan hệ tình dục qua đường hậu môn. Không được phép quan hệ tình dục khi vợ đang trong thời gian kinh nguyệt, lúc này chỉ được phép âu yếm, vuốt ve vợ. Một trong những bí mật cần được giữ kín là quan hệ gần gũi, riêng tư giữa hai vợ chồng, không

được phép nói về chủ đề này với bạn bè hay đám đông.

Dù khuyến khích Muslim sinh nhiều con và coi trọng cả bé gái lẫn bé trai nhưng Islam giáo cũng cho phép Muslim kế hoạch hóa gia đình nếu có lý do chính đáng như việc mang thai hoặc sinh nở có thể gây nguy hiểm cho tính mạng của người mẹ hoặc ảnh hưởng không tốt tới sức khỏe của anh hay chị bào thai khi đó vẫn còn đang bú mẹ. Theo quan niệm của Islam giáo, khoảng thời gian phù hợp giữa hai lần sinh là ba mươi tháng hoặc ba mươi ba tháng nếu người mẹ cho con bú trong hai năm. Biện pháp kế hoạch hóa gia đình truyền thống là ngừng giao hợp trước khi xuất tinh, còn hiện nay có thể sử dụng thuốc tránh thai, tính ngày thụ thai... Dù được phép kế hoạch hóa gia đình nhưng Islam giáo nghiêm cấm nạo phá thai vì nạo phá thai là cướp đi mạng sống của một con người đã hình thành trong tử cung của người mẹ. Chỉ được phép nạo phá thai để cứu sản phụ khi có nguy cơ tử vong nếu tiếp tục mang thai.

Về vấn đề nuôi con nuôi, Islam giáo cho phép nhận nuôi dưỡng hay bảo trợ trẻ mồ côi với điều kiện không trao cho nó quyền lợi như con ruột, không đổi Nasab (tên cha) và Nisba (họ) trong tên đứa trẻ.¹⁵ Kinh *Qur'an* viết “Hãy gọi chúng (con nuôi) theo tên của người cha ruột của chúng. Cách gọi đó vô tư hơn đối với Allah. Nhưng nếu các người không biết tên thật của người cha của chúng thì chúng là anh em với các người trong đạo và là người nô lệ được giải phóng của các người; và các người không có tội nếu các người nhầm lẫn trong việc xưng hô này” (*Qur'an*, 4: 5).

¹⁵ Tên của Muslim thường gồm ba phần: Alam (علم, tên riêng của mỗi cá nhân) tiếp theo là Nasab (نسب, tên cha) cuối cùng là Nisba (نسبة, họ). Ví dụ: Mohammed Rashid Al Maktoum thì Mohammed là tên riêng (Alam), Rashid là tên cha (Nasab) còn Al Maktoum là họ (Nisba).

Vào thời kỳ tiền Islam, cư dân Ả rập thường nuôi con nuôi, họ và tên cha đứa trẻ sẽ đổi theo họ và tên cha nuôi. Đứa trẻ sẽ trở thành một thành viên chính thức và bình đẳng trong gia đình. Tuy nhiên, Islam giáo cho rằng đứa trẻ không cùng huyết thống có thể gây rắc rối cho những người phụ nữ trong gia đình vì đứa trẻ này không thuộc thành phần Mahram của họ. Thêm vào đó quyền thừa kế tài sản của con nuôi có thể gây thiệt hại cho con đẻ. Về thừa kế gia tài, Islam giáo không công nhận quan hệ nào khác ngoài quan hệ huyết thống và hôn nhân. Nếu người chủ gia đình muốn hỗ trợ tài chính cho đứa trẻ nhận nuôi, ông ta có thể để lại 1/3 gia tài của mình cho đứa trẻ sau khi chết (Islamweb.net, 2011).

4. Quan hệ giữa cha mẹ và con cái

Theo Islam giáo, người cha không được phép chối từ cốt nhục của mình - đứa trẻ do người vợ hợp pháp của anh ta sinh ra sau khi đã kết hôn. Người cha chỉ được quyền từ chối đứa trẻ nếu có bằng chứng chứng minh sự dối trá, không chung thủy của vợ.

Vào thời kỳ tiền Islam, các bé gái có thể bị giết hay chôn sống nhưng sau khi ra đời, Islam quy định, không ai, dù là cha hay mẹ có quyền tước đoạt mạng sống của con cái mình vì bất cứ nguyên nhân gì như sợ nghèo đói hay phân biệt giới tính. Giết chết một đứa trẻ là trọng tội.

Hàng ngày, cha mẹ phải quan tâm chăm sóc, dạy bảo con cái, không được hà khắc hay lơ là đáp ứng các nhu cầu của chúng. Thiên sứ Mohammed nói: "...người đàn ông là người trông coi quán xuyến và y có trách nhiệm với vợ con của y, người phụ nữ trong nhà chồng của cô ta là người trông coi quán xuyến và cô ta có trách nhiệm với chồng con của cô ta..." (Hadith do Albukhari và Muslim ghi lại, 853 và 1829).

Phải đối xử bình đẳng với các con, không được dành nhiều đặc ân cho một hoặc một

vài đứa trong số các con để tránh làm nảy sinh ganh ghét, đố kỵ, hiềm khích. Thiên sứ Mohammed cho rằng: "Các người hãy kính sợ Allah và hãy đối xử công bằng giữa con cái của các người" (Hadith do Al Bukhari và Muslim ghi lại, 2447 và 1623). Muslim chỉ được phép đối xử đặc biệt với đứa con bị khuyết tật. Bên cạnh đó, người cha có nghĩa vụ chu cấp và nuôi dưỡng các con, phải luôn nỗ lực và cố gắng hết mình để lo chu toàn cho con cái. Không được phép truất quyền thừa kế của con dù đó là con gái hay con của người vợ không được sủng ái.

Về phần mình, con cái phải vâng lời, tôn trọng, đối xử tử tế với cha mẹ đặc biệt khi cha mẹ già không được mắng chửi, nguyên rửa cha mẹ. "...và ăn ở tử tế với cha mẹ. Nếu một trong hai người (cha mẹ) hoặc cả hai người (cha mẹ) sống với người đến tuổi già, chớ nói tiếng "uff"¹⁶ với hai người (cha mẹ) và chớ xua đuổi hai người (cha mẹ), mà phải ăn nói với hai người (cha mẹ) lời lẽ tôn kính" (*Qu'ran*, 17: 23). Không được bất kính với cha mẹ kể cả khi cha mẹ không phải là Muslim.

Có thể nói, Islam giáo có những quy định rất cụ thể, chi tiết về điều kiện kết hôn, cách thức xây dựng gia đình, quyền lợi, nghĩa vụ của hai vợ chồng, mối quan hệ giữa cha mẹ và con cái... Tất cả những quy định này đều nhằm mục đích duy trì cuộc hôn nhân, củng cố mối quan hệ giữa các thành viên trong gia đình một cách liên tục, góp phần hình thành một gia đình hạnh phúc, thành công, trong đó trẻ em được chăm sóc và nuôi dạy một cách ổn định và trọn vẹn.

5. Kết luận

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, tăng cường hợp tác song phương, xúc tiến thương mại, thu hút đầu tư... sự hiểu biết lẫn nhau giữa các quốc gia không chỉ về mặt chính trị,

¹⁶ Uff: âm thanh biểu hiện sự bất kính

luật pháp mà cả về mặt văn hóa, phong tục tập quán, tôn giáo có vai trò vô cùng quan trọng. Tuy nhiên, tài liệu nghiên cứu về Islam giáo tại Việt Nam còn rất ít, nhất là những nghiên cứu chuyên sâu. Phần lớn các bài viết đều về sự hình thành, phát triển của Islam giáo, về cuộc đời, sự nghiệp của thiên sứ Mohammed... Đôi khi, độc giả có thể tìm thấy một số tài liệu của người Chăm Islam Việt Nam viết về những quy định của Islam giáo, tuy nhiên, phần lớn những tài liệu này tương đối khó hiểu và không hệ thống. Bên cạnh đó, rất nhiều bài viết đưa ra những thông tin không chính xác, dẫn đến cái nhìn phiến diện của người đọc. Trong bài báo này, chúng tôi không đặt vấn đề tiếp cận những quy định của Islam giáo về hôn nhân và đời sống gia đình theo góc nhìn chính trị, phân tích đúng, sai, khen ngợi hay phê phán mà hướng tới việc cung cấp thông tin đầy đủ, đúng đắn, chính xác về một khía cạnh đời sống của Muslim với những đặc điểm rất khác biệt so với người Việt Nam để bạn đọc có những hiểu biết đúng đắn hơn, rõ ràng hơn, chính xác hơn về vấn đề này.

Tài liệu tham khảo

Tiếng Việt

- Hassan Abdul Karim (dịch) (2001). *Kinh Qu'ran (ý nghĩa và nội dung)*. Hà Nội: Nxb Tôn giáo.
- Nguyễn Thanh Xuân (2013). *Một số tôn giáo ở Việt Nam*. Hà Nội: Nxb Tôn giáo.
- Ngọc Vũ. *10 quốc gia giàu nhất thế giới năm 2016*. Truy cập lúc 20:00 ngày 8/11/2017 tại <http://thoibaotaichinhvietnam.vn/pages/quoc-te/2016-04-18/10-quoc-gia-giau-nhat-the-gioi-nam-2016-30819.aspx>

Tiếng Ả rập

- كيف ينظر الشباب إلى قضايا الزواج في المجتمع العماني؟ - جريدة الشبيبة Truy cập lúc 22:00 ngày 13/04/2018 tại <http://www.shabiba.com/article/144958>

- الأناضول، العربي الجديد. Truy cập lúc 22:00 ngày 13/09/2017 tại <http://alkhaleejonline.net/articles/1425656297122175600/>-ارتفاع زواج الفاصرات واستقرار تحدد الزوجات بالمغرب
- (2010) إحصائية حديثة توضح تراجع ظاهرة تحدد الزوجات في قطر Truy cập lúc 20:00 ngày 8/11/2017 tại <http://www.alarabiya.net/articles/2010/11/07/125243.html>
- (2015). ارتفاع زواج الفاصرات واستقرار تحدد الزوجات بالمغرب. Truy cập lúc 22:00 ngày 10/08/2017 tại <http://alkhaleejonline.net/articles/1425656297122175600/>-ارتفاع زواج الفاصرات واستقرار تحدد الزوجات بالمغرب
- Truy cập lúc 22:00 ngày 02/08/2017 tại <http://fatwa.islamweb.net/fatwa/index.php?page=showfatwa&Option=FatwaId&Id=154777>
- Truy cập lúc 22:00 ngày 13/04/2018 tại <http://www.evearabia.com/ar/-تعدد الزوجات في الوطن العربي>

Tiếng Anh

- Pew Research Center (2015). *The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010-2050*. Truy cập lúc 20:30 ngày 6/11/2017 tại <http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050>
- Pew Research Center (2017). *Muslims and Islam: Key findings in the U.S. and around the world*. Truy cập lúc 14:50 ngày 12/03/2018 tại <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/08/09/muslims-and-islam-key-findings-in-the-u-s-and-around-the-world>
- Oliver Smith (2017). *The haven for honeymooners where everyone gets divorced*. Truy cập lúc 20:00 ngày 8/11/2017 tại <http://www.telegraph.co.uk/travel/maps-and-graphics/mapped-countries-with-highest-divorce-rate>
- World Heritage Encyclopedia. *Countries that recognize polygamous marriages*. Truy cập lúc 20:00 ngày 08/02/2018 tại http://self.gutenberg.org/articles/Legal_status_of_polygamy

ISLAMIC RULES OF SEXUALITY, MARRIAGE AND FAMILY LIFE

Dang Thi Dieu Thuy

*Division of Arabic Language and Culture, VNU University of Languages and International Studies,
Pham Van Dong, Cau Giay, Hanoi, Vietnam*

Abstract: For Muslims, sex is a very natural and essential instinct for human beings but sexual intercourse is only considered pure and right when done in the sphere of marriage. Muslims also think that marriage is both a responsibility and a sacred act, while a family is the place where two hearts can love and share. In the family, the husband must treat his wife well, protect his wife, while the wife must listen to her husband, make efforts to please her husband, and parents must care for their children, while children must respect, and treat their parents well... To regulate the relationships among family members and keep the family's happiness, Islam has given very specific and detailed rules of sexuality, marriage and family life.

Keywords: Islam, regulations, marriage, family life